

І.Л. Охоцький,
аспірант кафедри регіонального управління,
місцевого самоврядування та управління містом НАДУ

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА РІВНІ АДМІНІСТРАТИВНОГО РАЙОНУ

Розглянуто стан та проаналізовано сучасні методологічні підходи до дослідження системи місцевого самоврядування в Україні. Обґрунтовано необхідність по новому подивитися на проблему методології дослідження функціонування системи місцевого самоврядування в Україні на рівні адміністративного району з метою забезпечення ефективного регіонального управління на засадах демократичного.

Ключові слова: міське самоврядування, система місцевого самоврядування, методологічні підходи, дослідження, публічно-самоврядна влада, рівень адміністративного району, територіальна громада, ефективність, сталий розвиток.

Ставши на початку 90-х рр. ХХ ст. на шлях незалежного розвитку [1; 2], наша країна почала пошук ефективної системи управління розвитком держави, і у т.ч. її невід'ємної і важливої складової – ефективної моделі місцевого самоврядування. У цей час у вітчизняній науці почалося активне вивчення та аналіз ефективності функціонування сучасних моделей місцевого самоврядування в європейських, північно-американських та в інших країнах світу, осмислення власного історичного досвіду розвитку місцевого самоврядування. Багато в чому на основі цих досліджень й з урахуванням вітчизняних реалій будувалась сучасна система місцевого самоврядування в Україні. Сьогодні маємо різні методологічні підходи до дослідження функціонування системи місцевого самоврядування, на основі яких мають будуватися науково обґрунтовані пропозиції щодо подальшого його розвитку в Україні. Проте функціонування місцевого самоврядування в більшості із існуючих в Україні територіальних громад досі залишається неефективним у вирішенні основних завдань соціально-економічного і культурного розвитку місцевих територій [3]. Міське самоврядування сьогодні залишається значною

мірою залежним від виконавчої гілки влади і саме тому досі ще не має достатньої практики самостійності, що дуже гостро проявляється під час вирішення окремих проблемних питань місцевого значення і особливо таких, як належне утримання місцевих закладів освіти, культури і охорони здоров'я, житлово-комунального комплексу, якісне надання громадських послуг населенню, дієве наповнення місцевого бюджету, виконання місцевих програм тощо.

Разом із цим слід зазначити, що наукова думка щодо методологічних підходів у дослідженні функціонування системи місцевого самоврядування в Україні, з одного боку, має загальний характер і акцентує увагу більш на загальних методологічних питаннях, ніж на особливостях підходів у дослідженні окремих рівнів системи місцевого самоврядування, а з іншого – зосереджена більш на дослідженні функціонування базових рівнів територіальних громад (село, селище, місто).

Проте, на нашу думку, на часі прийти до розуміння важливості значення і ролі, яку відіграє система місцевого самоврядування на рівні адміністративного району в розвитку України і більше приділити уваги методологічним підходам до її дослідження для вироблення дієвих пропозицій щодо досягнення ефективного функціонування системи місцевого самоврядування на цьому рівні. Адже, це той рівень, де традиційно існують високі партнерські, хоча і водночас складні, взаємовідносини між органами місцевого самоврядування як по горизонталі, так і по вертикалі, і де, завдяки цьому та особливостям адміністративно-територіального устрою районів України, маємо оптимальні умови і високий потенціал щодо ефективної мобілізації і використання спільних місцевих ресурсів, як людських, економічних, природних тощо, а отже, і для ефективного розвитку місцевого самоврядування.

Саме тому адміністративний район – це той оптимальний рівень, де маємо сьогодні реальну можливість дієво започаткувати розумне узгодження протиріч

між відцентровими місцевими інтересами та доцентровими інтересами центру шляхом провадження ефективної публічно-самоврядної влади на цьому рівні, що у свою чергу створить умови для появи сильних самоврядних адміністративних районів, сприятиме покращенню регіонального розвитку та ефективній розбудові регіонального управління на засадах демократичного врядування.

Отже, питання методології дослідження функціонування системи місцевого самоврядування в Україні на рівні адміністративного району сьогодні постає досить актуальним і гострим.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій свідчить, що науковці приділяють значну увагу питанням методології в дослідженні місцевого самоврядування в Україні, а особливо такі вчені, як В. Куйбіда [3], В. Кравченко [4], М. Пухтинський [5] та ін. Проблеми методологічних підходів до дослідження місцевого самоврядування та його розвитку знайшли відображення в роботах Б. Андресюка [6], М. Баймуратова [7], О. Батанова [8], О. Сушинського [9], А. Ткачука [10] та ін. Водночас існує брак досліджень, які б повною мірою розкривали особливості та основні напрями методологічних підходів до дослідження функціонування органів місцевого самоврядування в Україні на рівні адміністративного району.

При цьому метою даної роботи є визначення методологічних засад дослідження функціонування органів місцевого самоврядування на рівні адміністративного району для вирішення проблеми знаходження дієвих механізмів провадження ефективних взаємозв'язків органів місцевого самоврядування із спільнотою територіальних громад району для вирішення питання активізації участі територіальних громад у прийнятті управлінських рішень.

Завданням даної публікації є визначення основних методологічних підходів до дослідження функціонування системи місцевого самоврядування на рівні адміністративного району.

Науковою новизною даного дослідження є запропонований теоретико-методологічний підхід до дослідження функціонування сучасної системи місцевого самоврядування в Україні з метою її вдосконалення, який враховує теперішній етап розвитку місцевого самоврядування в Україні та особливості діяльності даного інституту на рівні адміністративного району. Вказаний підхід полягає в необхідності зміщення акцентів дослідження місцевого самоврядування в Україні із проблеми децентралізації державної влади в напрямку активізації досліджень проблеми слабких і неефективних взаємозв'язків між функціонуванням публічно-самоврядної місцевої влади (органів місцевого самоврядування) і жителями територіальних громад, які є джерелом цієї влади, знаходження дієвих методів і механізмів щодо провадження і функціонування ефективних взаємозв'язків органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб із спільнотою територіальних громад на рівні адміністративного району.

Із прийняттям Конституції в 1996 р. Україна обирає європейський тип управління на місцевому рівні з його дуалізмом здійснення публічної і публічно-самоврядної влад на місцях [11], а в 1997 р. набуває чинності закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" та ратифікує Європейську хартію місцевого самоврядування [13]. Цим Україна засвідчує свій стратегічний напрямок щодо демократичного розвитку місцевого самоврядування і гарантує права громадян територіальних спільнот (територіальних громад) і органів, які вони формують (органів місцевого самоврядування), вирішувати самостійно під свою відповідальність усі питання місцевого значення, діючи в межах і відповідно до Конституції і законів держави, що стало передумовою для розвитку в нашій країні демократичних засад державного управління та

становлення громадянського суспільства, провадження децентралізації і деконцентрації державної влади [14 – 16].

Однак, враховуючи те, що низка важливих принципів Європейської хартії місцевого самоврядування, серед яких правова, організаційна та фінансова автономність тощо, досі ще не набули належного місця та реального змісту в суспільній вітчизняній практиці України, сьогодні залишається актуальним дослідження функціонування існуючої системи місцевого самоврядування щодо знаходження ефективних механізмів реалізації вказаних принципів місцевого самоврядування та створення ефективного інституту самоврядної місцевої публічної влади, як форми самоорганізації територіальних громад і як основної бази формування сталого розвитку країни. На порядку денному сьогодні постає питання про формування в Україні місцевого самоврядування з усіма його інститутами на рівні адміністративного району [17]. Теперішній стан функціонування місцевого самоврядування на рівні адміністративного району в Україні вимагає, не звужуючи та не обмежуючи загальнонаукові методологічні підходи до дослідження цього достатньо складного і суперечливого по своїй природі явища, продовження пошуку нових методологічних підходів у його дослідженні й виявлення основної квінтесенції щодо справжнього розуміння проблеми формування ефективної організації та функціонування самоврядної публічної влади на рівні адміністративного району та їх вирішення з урахуванням власного історичного досвіду, національних традицій, сучасного рівня розвитку місцевого самоврядування в Україні та світового досвіду із розумним поєднанням цих складових [3].

Відомо, що місцеве самоврядування є складним політико-правовим і соціально-економічним явищем [6]. Тому маємо дуже обережно відноситись до методів дослідження цього явища, щоб у підсумку мати об'єктивні результати для розуміння глибинних причин успіху або невдач щодо вдосконалення системи місцевого самоврядування в Україні та розумно враховувати вплив

різних його складових на ефективність його функціонування. Так, один із визначних європейських теоретиків місцевого самоврядування Ю. Панейко вважає, що провадження політичних елементів місцевого самоврядування "до його правової дефініції є грубим методологічним синкретизмом" і відкидає, як шкідливе, вплив на правову форму "конструкцій самоврядування" політичної складової цього явища [19], яка в зазначеному розумінні "не має жодного значення" і є предметом дослідження тільки соціологічних (політичних) наук [Там само]. Отже, відповідно до вимог об'єктивного та всебічного аналізу суспільних явищ політико-правового характеру в основі методології дослідження функціонування системи місцевого самоврядування науковці всебічно використовують загальнотеоретичні принципи та підходи, низка загальнонаукових методів діалектичного пізнання, а саме: методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції, моделювання, абстрагування, прогнозування тощо. При дослідженні проблем місцевого самоврядування науковці широко застосовують також загальнонаукові спеціальні теоретико-методологічні підходи, основними з яких є порівняльно-ретроспективний, логіко-семантичний, формально-логічний, системний підхід, системно-структурний аналіз, системно-функціональний аналіз, структурно-функціональний аналіз, аналогії, порівняльно-правовий та інші методи дослідження. Так, при дослідженні питань конституційно-правового статусу територіальних громад в Україні О. Батанов [8] користується практично всіма зазначеними загальнонауковими теоретико-методологічними підходами. Простежується використання цих методологічних підходів у В. Кравченко [4], М. Пухтинського [5] та ін. В. Куйбіда окреслює два напрямки до дослідження проблем місцевого самоврядування в рамках вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду і серед них виділяє чотири головні підходи: споглядально-пізнавальний, експертно-оціночний, інтегральний і експериментальний [3].

Зауважимо, що практично в усіх дослідженнях основна увага приділяється функціонуванню місцевого самоврядування базових рівнів.

Наука про місцеве самоврядування, крім використання існуючої різноманітності загальнонаукових методологічних підходів до дослідження, має свої особливості, притаманні тільки дослідженню місцевого самоврядування. Проте, перш ніж звернутися до розгляду цих особливостей, варто звернути увагу на те, що в зазначеному питанні науковці у своїй переважній більшості все ж таки прихильні застосовувати запозичені з інших галузей наук загальновідомі методологічні підходи. Часто використання цих підходів до дослідження системи місцевого самоврядування як в цілому, так і у дослідженні окремих її складових розкриває динаміку розвитку місцевого самоврядування або фіксує відповідний його стан, але рідко вказує на причинно-наслідкові зв'язки. Так, у результаті використання такого підходу до дослідження місцевого самоврядування низкою науковців були розроблені показники (від 90 і більше показників) соціально-економічного розвитку муніципальних систем (міст) із відповідним їх групуванням та рекомендації щодо їх подальшого аналізу [20; 21]. Позитивним тут вбачається те, що за результатами таких досліджень науковці можуть отримати систему індикаторних показників, за якими можна відстежувати напрямок розвитку місцевого самоврядування, ефективність і результативність функціонування системи місцевого самоврядування (здійснювати моніторинг) та в подальшому, виконавши відповідний аналіз, надати рекомендації щодо подальшого її покращення. Але на часі постає питання, наскільки наукові висновки і рекомендації, отримані в результаті застосування цього методологічного підходу до дослідження місцевого самоврядування адекватні позитивному вирішенню досліджуваної проблеми. Слід погодитись, що отримані результати при застосуванні таких методологічних підходів до дослідження ефективності функціонування публічно-самоврядної місцевої влади є важливими і відіграють позитивне значення для

розвитку місцевого самоврядування, але його сучасний стан в Україні свідчить, що проведення тільки подібних досліджень для вироблення дієвих рекомендацій щодо вдосконалення системи місцевого самоврядування та провадження ефективної регіональної політики не достатньо [4; 22; 26].

Із тих самих причин наукові дослідження, які ґрунтуються значною мірою тільки на методологічних підходах розкриття стану правової форми місцевого самоврядування в Україні та аналізують її відповідність до Європейської Хартії місцевого самоврядування, а також, у світлі цього, відповідно розкривають дефініції публічно-самоврядної влади територіальних громад та їх взаємовідносини із органами державної влади [4 – 10; 15; 16], мають важливе значення для розуміння рівня і стану розвитку місцевого самоврядування в країні [16; 22; 23; 24], але не достатні для всебічного врахування причинно-наслідкових зв'язків функціонування вітчизняної системи місцевого самоврядування, на основі аналізу яких можуть прийматися повною мірою об'єктивні, науково обґрунтовані управлінські рішення як законодавчими, так і виконавчими органами державної влади, щодо побудови в Україні ефективного місцевого самоврядування, яке б було не тягарем у вирішенні державою складних соціально-економічних проблем розвитку територіальних громад [25; 26], а навпаки, були б значною мірою запорукою успішного розвитку держави, як це реалізується в країнах з усталеними демократичними традиціями: Англії, Франції, Канаді, США, Німеччині і, нарешті, Польщі тощо [19; 27; 28; 29].

Упродовж багатьох років вчені цілком обґрунтовано наполягають на нагальній необхідності вдосконалення нормативно-правової бази України, яка регламентує діяльність органів місцевого самоврядування [3 – 9]. Проте, слід зазначити, що в Україні з 1997 р. нормативно-правова база, яка регулює сферу діяльності місцевого самоврядування значних змін, які б зачіпали його сутнісну основу (парадигму), крім низки змін щодо формування органів місцевого самоврядування, у нашій країні не зазнала, як і ефективність, і результативність

функціонування системи місцевого самоврядування залишається без особливих змін.

Однак, з приходом до керівництва країною нових політичних сил у результаті президентських виборів 2005 р., в Україні спостерігається зміцнення місця і ролі місцевого самоврядування в розвитку держави. На це вказують, зокрема, прийняті в ці роки самостійно і під свою відповідальність управлінські рішення органами місцевого самоврядування у сфері орендних, земельних відносин, формування і розподілу місцевого бюджету, будівництва, житлово-комунального господарства тощо, і які все частіше піддаються критиці з боку державної влади щодо їх ефективності в забезпеченні успішного соціально-економічного розвитку відповідних територій. У цей же час відбувається певна активізація впливу громадян на діяльність органів місцевого самоврядування і, таким чином, їх поступове залучення до управління місцевим розвитком.

Такий феномен має своє пояснення особливостями функціонування соціально-психологічних спільнот, які є невід'ємною складовою явища місцевого самоврядування [8; 9; 19] і вказує на необхідність виявлення нових підходів у методології дослідження функціонування системи місцевого самоврядування в Україні, щоб доповнивши попередні напрацювання досліджень публічно-самоврядної влади територіальних громад, надати новий поштовх розвитку місцевого самоврядування в нашій державі. Це також призводить до розуміння нагальної необхідності побудови в Україні такої системи місцевого самоврядування, яка б сприяла проявам громадянської свідомості жителів територіальних громад, а не стримувала їх і не перебувала в прямій залежності від політичної влади в державі.

Отже, можемо дійти таких висновків. По-перше, з прийняттям Конституції України і Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні» більшою мірою було законодавчо закріплено основні принципи місцевого самоврядування, які відповідають Європейській хартії місцевого

самоврядування, суттєво зміцнена правова основа місцевого самоврядування і, попри існуючі недоліки в нормативно-правовій базі, вперше в Україні, створені сприятливі умови для його ефективного функціонування та успішного розвитку. По-друге, не маючи тривалий час власного напрацьованого досвіду, який би повною мірою застосовував надані нормативно-правовою базою України компетенції, права і обов'язки щодо функціонування інституцій публічно-самоврядної влади на місцях, якими є органи місцевого самоврядування, і у т.ч. важливого досвіду щодо її дієвого функціонування у сфері взаємовідносин із державними органами влади на місцях та захисту своїх прав і інтересів у судах, Україна до 2005 р. залишалась у стані значної залежності місцевого самоврядування від органів державної влади, що суперечить принципам місцевого самоврядування і у свою чергу стримувало його ефективне функціонування і розвиток в Україні. По-третє, в Україні досі відсутні ефективні методи і механізми реалізації принципів народовладдя і гласності, які є одними із основоположних у функціонуванні органів місцевого самоврядування і без реалізації яких публічно-самоврядна влада територіальних громад залишатиметься відсторонена від її жителів, що також суперечить природнім витокам місцевого самоврядування, а отже, така влада буде залишатися неефективною навіть за умов вирішення всіх нормативно-правових колізій у гостро конкурентних взаємостосунках із державними органами влади.

По-четверте, сьогодні настав час змістити акценти досліджень із проблеми децентралізації державної влади, ні на йоту не зменшуючи їх значення, у напрямку активізації дослідження проблем слабких і неефективних взаємозв'язків між функціонуванням публічно-самоврядної місцевої влади (органів місцевого самоврядування) і жителями територіальних громад, які є джерелом цієї влади. Відсутність або слабкість зазначених взаємозв'язків в обох напрямках, так само як і відсутність або реалізація лише деяких елементів децентралізації державної влади, суперечить природній сутності місцевого

самоврядування і з неменшою гостротою ставить під сумнів можливість його ефективного функціонування.

Таким чином, враховуючи вказані вище особливості, які притаманні функціонуванню публічно-самоврядній місцевій владі на рівні адміністративного району, актуальними є дослідження функціонування системи місцевого самоврядування цього рівня з огляду вирішення проблеми щодо знаходження дієвих методів і механізмів провадження і функціонування ефективних взаємозв'язків органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб із спільнотою територіальних громад району та вирішення питання слабкої участі жителів територіальних громад (чи їх відсторонення) в прийнятті управлінських рішень із розвитку місцевих територій й напрямків подолання локальних проблем, а також коливання їх громадянської активності (від виборів до виборів) та унеможливлення маніпулюванням їх свідомістю.

Тут доцільно ще раз пригадати Ю. Панейка [19], щоб глибше осмислити витоки і роль потужного і невичерпного потенціалу рушійної сили явища місцевого самоврядування в досягненні гармонії всіх сфер життєдіяльності держави та об'єднати зусилля всіх учасників державотворення на вирішенні одного із першочергових сьогоденних завдань розвитку нашої держави, тобто оптимізації функціонування системи місцевого самоврядування, що забезпечить якнайшвидше становлення в Україні громадянського суспільства з усіма його атрибутами, адже самоврядування так органічно пов'язано з державою, що саме це явище у свою чергу "творить" політичне і соціальне державне життя, пробуджує громадянські чесноти нації [30].

Результати цього дослідження можуть бути застосовані при розробці проектів законодавчих та нормативно-правових документів у сфері державної регіональної політики, місцевого самоврядування як органами центральної виконавчої влади так і народними депутатами України.

Список використаних джерел

1. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. № 55-ХІІ. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
2. Постанова Верховної Ради Української РСР "Про День проголошення незалежності України" від 16 липня 1990 № 56-ХІІ. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
3. *Куйбіда В.С.* Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування : моногр. – К. : МАУП, 2004. – 432 с.
4. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні : моногр. / В.В. Кравченко, А.О. Янчук, В.О. Антоненко та ін. ; за ред. В.В. Кравченка, М.О. Баймуратова, О.В. Батанова. – К. : Атіка, 2007. – 864 с.
5. *Пухтинський М.О., Павленчик П.Т., Князєв В.М.* Розвиток місцевого самоврядування в Україні: стан, проблеми, перспективи. – К. : Логос, 2002. – 212 с.
6. *Андресюк Б.П.* Місцеве самоврядування в сучасній Україні: проблеми і перспективи / НАН України, Ін-т національних відносин і політології. – К. : Інформ.-вид. центр, 1997. – 222 с.
7. *Баймуратов М.О., Григор'єв В.А.* Муніципальна влада: актуальні проблеми становлення й розвитку в Україні. – О. : Юрид. літ-ра, 2003. – 192 с.
8. *Батанов О.В.* Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні : моногр. / за заг. ред. В.Ф. Погорілка; НАН України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К. : Ін Юре, 2003. – 512 с.
9. *Сушинський О.І.* Компетенція держави та місцевого самоврядування у сфері комунальних послуг: концепція та практика. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2005. – 154 с.
10. *Саєнко Ю.І., Ткачук А. Ф., Привалов Ю.О.* Місцеве самоврядування в Україні: проблеми і прогнози / НАН України; Ін-т соціології. – К., 1997. – 148 с.
11. Конституція України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
12. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 травня 1997 р. № 280/97. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
13. Закон України "Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування" від 15 липня 1997 р. № 452/97. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
14. Про Державну комісію з проведення в Україні адміністративної реформи. Указ Президента України від 7 липня 1997 р. № 620/97. – Режим доступу : <http://www.prezident.gov.ua>
15. Концепція Адміністративної реформи в Україні / Державна комісія з проведення в Україні адміністративної реформи. – К., 1998. – 60 с.
16. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні. : Указ Президента України від 22 липня 1998 р. № 810/98. – Режим доступу : <http://www.prezident.gov.ua>
17. Місцеве самоврядування: 10 років здобутків : зб. / Фонд сприяння місцевому самоврядуванню України при Президентові України; за ред. М. Пухтинського. – К. : Атіка, 2002. – 368 с.
18. *Сушинський О.І.* Місцеві державні адміністрації в Україні: концептуальний політологічно-правовий аспект. – Л. : Світ, 2002. – 95 с.
19. *Панейко Ю.* Теоретичні основи самоврядування. – Л. : Літопис, 2002. – 196 с.
20. *Рубцов В.П.* Про оцінювання результативності управлінської діяльності органів місцевої влади // Актуальні проблеми виконання Законів України "Про місцеве самоврядування в Україні" та "Про місцеві державні адміністрації"; за ред. В.В. Кравченка. – К. : Атіка, 2003. – 288 с.
21. *Ветров Г.В.* Индикаторы социально-экономического развития муниципальных образований / Фонд "Институт экономики города". – М., 2001. – 67 с.

22. Проект. Національна доповідь – 2006. Сучасний стан та перспективи муніципального та регіонального розвитку в Україні (погляд муніципальної громадскості). – Режим доступу : <http://www.auc.org.ua>

23. Реформування публічної адміністрації в Україні: місцевий та регіональні рівні. Документ для консультацій щодо державної політики (Зелена книга). – Режим доступу : <http://www.cpp.org.ua>

24. Рекомендації парламентських слухань "Децентралізація влади в Україні. Розширення прав місцевого самоврядування". – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

25. Проект державної стратегії управління місцевим і регіональним розвитком (реформування місцевих органів виконавчої влади та системи місцевого самоврядування). – Режим доступу : <http://www.municipal.gov.ua/>

26. Гонцяж Я., Гнидюк Н. Адміністративна реформа: нездійснені мрії та втрачені можливості. – Л. : Міленіум, 2002. – 136 с.

27. Фіцай П. Тауншип як одиниця місцевого самоврядування в Мічигані, США. – К. : Україна-США, 2001. – 144 с.

28. Козюра І.В. Становлення і розвиток місцевого самоврядування в Канаді : моногр. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. – 332 с.

29. Гонцяж Я., Гнидюк Н., Куленкова О. Самоврядування та територіальна організація влади в Польщі. – К. : Вид-во НАДУ, 2001. – 184 с.

30. Peters. Lehrbuch der Verwaltung. – 1949. – S. 291. // Панейко Ю. Теоретичні основи самоврядування. – Л. : Літопис, 2002. – 196 с.

Okhotskyi I.L. Methodological approaches of research of functioning of the system of local self-government at the level of administrative district.

In the article is examined and analyzed modern state of methodological approaches to research of the system of local self-government in Ukraine. The article defines problems and proves necessity in a new fashion to look at a problem of methodology of research of functioning of system of local self-government in Ukraine at a level of administrative district with the purpose to provide effective regional management on democratic principles.

Key words: local self-government, system of local self-government, methodological approaches, researches, in public-self-governing power, level of administrative district, territorial society, efficiency, stable development.

Охоцкий И.Л. Методологические подходы исследования функционирования системы местного самоуправления на уровне административного района.

Рассмотрено состояние и проанализированы современные методологические подходы исследования системы местного самоуправления в Украине. Обоснована необходимость по новому посмотреть на методологию проблемы исследования функционирования системы местного самоуправления в Украине на уровне административного района с целью обеспечения эффективного регионального управления на демократических принципах.

Ключевые слова: местное самоуправление, система местного самоуправления, методологические подходы, исследования, публично-самоуправляющаяся власть, уровень административного района, территориальное общество, эффективность, постоянное развития.